

שביתת כלים: Automation and a Conceptual Framework for Melakha

Part I: Shvitat Keilim

Mishnah Shabbat 1:5

In this mishna there is a fundamental dispute between Beit Hillel and Beit Shammai: Must one begin refraining from actions prohibited on Shabbat on Shabbat eve? Or, may one initiate an action prior to Shabbat, even if he knows that it will continue on its own on Shabbat itself? These are the details of that dispute: Beit Shammai say: One may only soak dry ink in water and dry plants, which produce dyes, in water and vetch for animal food to soften them in water on Shabbat eve, adjacent to Shabbat, if there is clearly sufficient time for them to soak for their designated purpose while it is still day, before Shabbat begins, and their continued soaking on Shabbat will have no effect. And Beit Hillel permit doing so.

Shabbat 18a:5-18b:1

The Sages taught in a *Tosefta*: **One may open** a canal that passes adjacent to a garden **on Shabbat eve at nightfall**, so that **water** will flow **into a garden** and the garden **continuously fills** with water **all day long** on Shabbat. **Similarly, one may place incense**, perfumed herbs placed on coals to produce a fragrance, on coals **beneath the clothes on Shabbat eve** and the clothes **may be continuously perfumed all day long**. **And**, similarly, **one may place sulfur beneath the silver vessels on Shabbat eve at nightfall** for the purpose of coloring the vessels, **and they may be continuously** exposed to **sulfur all day long**. **And one may place an eye salve [kilor] on the eye and a bandage [ispelanit] smeared with cream on a wound on Shabbat eve at nightfall, and the wound may continuously heal all day long** on Shabbat. **However, one may not place wheat kernels into the water mill unless** he does so in a way so that they will be ground while it is still day on Friday and not on Shabbat. The Gemara asks: **What is the reason** that the *baraita* prohibited a mill and permitted other prohibited labor? **Rabba said: Because it makes noise** and the public will hear the mill grinding on Shabbat. Although no prohibited labor is being performed, doing so displays contempt for Shabbat. Therefore, the Sages prohibited it. **Rav Yosef said to Rabba: And let the Master say a better reason, due to the obligation to ensure the resting of utensils**. Even the utensils of a Jewish person may not be used for prohibited labor on Shabbat. **As it was taught** in halakhic midrash, the *Mekhilta*: That which is stated: **“And in**

משנה שבת א:ה

בית שמאי אומרים, אין שורין דיו וסממנים וכרשינים, אלא כדי שישורו מבעוד יום. ובית הלל מתירין:

שבת י"ח א:ה' - י"ח ב:א'

תנו רבנן: פותקין מים לגינה ערב שבת עם השניכה ומתמלאת והולכת כל היום כולו, ומניחין מוגמר תחת הכלים ערב שבת ומתגמרין והולכין כל היום כולו, ומניחין גפרית תחת הכלים ערב שבת עם השניכה ומתגמרין והולכין כל השבת כולה, ומניחין קילור על גבי העין ואיספלגית על גבי מפה ערב שבת עם השניכה ומתמלאת והולכת כל היום כולו. אכל אין גותנין חטין לתוך הריחים של מים אלא כדי שישתחוו מבעוד יום.

מאי טעמא? אמר רבה: מפני שמשמעת קול. אמר ליה רב יוסף: ולימא מר משום שבייתת כלים! דתנא: "ובכל אשר אמרת אליכם תשמרו" — לרבות שבייתת כלים. אלא אמר רב יוסף: משום שבייתת כלים.

all that I said to you, take heed" (Exodus 23:13), is an allusion to matters mentioned in the Oral Torah. It comes **to include the resting of utensils** on Shabbat. **Rather, Rav Yosef said:** The reason for the prohibition of the mill on Shabbat is **due to the resting of utensils**. Since the obligation of resting utensils on Shabbat was mentioned, the Gemara says: **Now that you said that Beit Hillel also hold that resting utensils** on Shabbat is required **by Torah law**, with regard to **sulfur and incense** on coals that are placed under silver vessels and clothes, respectively, **what is the reason that** the Sages **permitted** this on Shabbat? Isn't that performed on Shabbat in utensils? The Gemara answers: **Because** the utensil itself **does not perform an action** when the incense or sulfur is burning. With regard to the **bundles of flax**, **what is the reason that they permitted** placing them in the oven on Shabbat eve at nightfall to dry, even though the oven is performing a prohibited labor on Shabbat? **Because it does not perform an action;** rather, on the contrary, **it sits idle** in its place and the prohibited labor occurs on its own. However, with regard to **traps of an animal, and a bird, and a fish, which perform a bona fide action** of trapping, **what is the reason that they permitted** spreading them on Shabbat eve at nightfall? The Gemara explains: **There too**, it is referring to **a fish hook and nets [kokrei], which perform no action**. They stand in place, and the fish comes to them and is trapped. Indeed, a trap that performs an action is prohibited. **And now that Rav Oshaya said that Rav Asi said: Who is the tanna** who states that the obligation of **resting utensils** on Shabbat **is by Torah law**? The *tanna* **is Beit Shammai and not Beit Hillel**. Consequently, according to **Beit Shammai, whether** the utensil **performs an action or whether it does not perform an action, it is prohibited**. **And** according to **Beit Hillel, even though it performs an action, it is nevertheless permitted**. The Gemara asks: **And now that you said** that according to **Beit Shammai even though** the utensil **does not perform an action it is prohibited, if so**, with regard to **placing incense and sulfur** beneath clothes and silver vessels, respectively, **what is the reason Beit Shammai permitted** this? The Gemara answers: The case under discussion was not one where the incense was placed in a vessel; rather, **there**, the incense **was placed on the ground**, and therefore there was no utensil that was obligated to rest. The Gemara asks further: **A tub** in which fruit or grains are placed to ferment into beer, and where they stay for an extended period; **and a Shabbat lamp; and a pot** in which food is being cooked, which they place on the fire while it is still day; **and a spit [shapud]** on which they placed food to roast while it is still day; **what is**

והשתא דאמרן לביית הלל אית להו שבייתת
פלים דאורייתא, גפרית ומוגמר מאי טעמא
שרוי? משום דלא קעביד מעשה.

אוינון של פשתן מאי טעמא שרוי — משום
דלא עביד מעשה, ומינה נייחא.

מצודת חנה ועוף ודגים דקא עביד מעשה, מאי
טעמא שרוי? התם נמי בלחי וקוקרי דלא
קעביד מעשה.

והשתא דאמר רב אושעיא אמר רב אסי: מאן
תנא שבייתת פלים דאורייתא — בית שמאי
היא ולא בית הלל, לביית שמאי בין קעביד
מעשה בין דלא קעביד מעשה — אסור. לביית
הלל אף על גב דקעביד מעשה — שרי.

והשתא דאמרן דלביית שמאי אף על גב דלא
עביד מעשה — אסור, אי הכי, מוגמר וגפרית
מאי טעמא שרוי בית שמאי? התם מנח
אארעא. גיגית ונר וקדרה ושפוד מאי טעמא
שרוי בית שמאי? דמפקר להו אפקורי.

the reason Beit Shammai permitted placing them on Shabbat eve while it is still day even though the prohibited labor continues over time, including on Shabbat? The Gemara answers: These are cases **where he declares** the utensils **ownerless**. According to Beit Shammai, the utensils must be declared ownerless while it is still day. Once the utensils are declared ownerless, they no longer belong to a Jew and, consequently, there is no obligation to let them rest.

Part II: Automation

שו"ת חלקת יעקב אורח חיים סימן ע

בענין "איפסיפאן בלע"ז" (מכונה לקבל שיחה טלפונית אף בשעה שאין איש במשרד) אם מותר להעריך מכונה הלזו בעשויו"ט

לחתני יקירי, מופלא ומופלג מגזע היחס, כבוד שמו משבחים ומפארים מר נחמן רוזן שליט"א בעיר נויארק יצ"ו.
אחדשה"ט כיאות.

(א) לכאורה זה דומה להא דנוהגין להעריך החשמל מער"ש בכדי להדליק ולכבות בשבת, ואי משום חשש מקח הניגמר בשבת, ג"כ כבר הארכתי בתשובה לעיל סי' ס"ז לענין אוטומט העשוי למכור סחורה להתיר לישראל להניחו לעשות פעולתו גם בשבת, ואין בזה משום חשש מקח הניגמר בשבת וגם לא משום חשש שכר שבת ... ובני"ד עדיף עוד יותר, דאף אם מישוהו יטלפן לו בשבת לקנות או לגמור איזה עסק ומסחר, הברירה בידו שלא לציית לו לאחר השבת, וכשגומר בדעתו לאחר שבת לציית לו נגמר העסק באמת לאחר השבת ולא ביום השבת וזה ברור, וגם משום חשש לפני עור או מסייע לידי עבירה, דשמא יטלפן לו בשבת איזה יהודי חפשי, גם כן לכאורה אין לחשוש כמו שהארכתי בתשובתי לעיל סי' ס"ז הנזכרת לענין שאלה אוטומט עי"ש.

(ב) ... אבל לאחר העיון, אם הוא צריך לעשות איזה מעשה בער"ש בכדי שהמכונה או הטלפון יעשה פעולתו בשבת, נלפע"ד דאין להתיר, ולא דמי לאוטומט שעומד כך כל ימי החול ואי"צ לעשות שום פעולה בכדי שיפעל פעולתו גם בשבת...
וחוץ לזה ע"ז נאמר "חכמים הזהרו בדבריכם", בזמן שהטעכניק צועד כך צעדים קדימה, ויוכל היות בימים קרובים, לסדר חנות גדולה ע"י אוטומט וטאנבאנד שהחנות תפתח מאלי' לשעה הנדרש והקונים יבואו לשם אף כשאין שום איש בשם, רק ע"י סיועי הטעכניק של אוטומט ושאר אמצעים כדומה וכדומה יסתדר הכל בשם, תתחלק הסחורה להקונים תמורת המעות שהם נותנים בשם, ואם נזלזל בקדושת שבת בהיתרים של הטעכניק משום שהכל נעשה מעצמו, יוצמח מזה חילול שבת גדול, שאדם בשבתו בביהמ"ד או על שלחנו של סעודת שבת ומנגן זמירות לכבוד שבת, ועסקו או משרדו עובד בשבת עבורו כבימות החול, ומסופקני אם זה אינו דומה להא דרמב"ן בפ' אמור...

כשהאדם אינו עושה כלום רק הכל נעשה על ידי המכונה של קודם יום השבת, מ"מ העובדה בעצמה שהעסק שלו עובד בפרהסי' בשבת במקח וממכר עבורו, זה כבר אינו שבתון. ובכל אופן מעובדין דחול או מראית עין בפני ע"ה שלא ידעו דיני התורה לא יצאנו, וגם זכור את יום השבת לקדשו שלא יהא מעשיך בשבת כבחול ג"כ לא נתקיים בעובדות כאלו, ול"ד להיתר דאוטומט העומד בקרית חצות בלי שם ובלי בעלות שלא נודע למי הוא שייך, אחרת היא, כשאדם עושה דברים כאלו בביתו וברשותו.

שו"ת אגרות משה אורח חיים חלק ד סימן ס

מלאכה הנעשית בשבת ע"י שעון שבת בעה"י כ' טבת תשל"ז.

December 24th, 1975

מע"כ נכדי אהובי וחביבי מוה"ר מרדכי טענדלער שליט"א.

הנה בדבר שע"י חשמל (ענין העלעקטרי) אפשר ע"י מורה שעות הנעשה לכך שיעמידנו בע"ש = בערב שבת = באופן שיתחיל לבשל למחר ביום השבת כשעה לפני זמן האכילה, אשר אחיד נכדי היקר אהרן ברוך שליט"א שואל, הנה לענ"ד פשוט שאסור להתיר זה דהרי ע"י מורה שעות כזה יכולים לעשות כל המלאכות בשבת ובכל בתי החרושת (פעקטעריס) ואין לך זלזול גדול לשבת מזה, וברור שאם היה זה בזמן התנאים והאמוראים היו אוסרין זה, כמו שאסרו אמירה לעכו"ם מטעם זה, וגם אולי הוא ממילא בכלל איסור זה דאסרו אמירה לעכו"ם, דאסרו כל מלאכה הנעשית בשביל ישראל מצד אמירת ישראל וכ"ש מצד מעשה הישראל.

מ"מ מסתבר ששייך לאסור מאותו האיסור שאסרו מדרבנן אמירה לעכו"ם עוד מכ"ש דהא מה שבא מצד כחו עדיף ממה שבא מצד דבורו. ואף אם נימא דאיסור אמירה לעכו"ם הוא שאסרו מצד שליחות נמי כיון שליכא דין שליחות ממש אלא מתקנה מחמת שעושה מצד ציווי הישראל ודאי יש להחמיר על מה שנעשה בכחו דהישראל. אבל אף אם נימא שאין לאסור אלא מה שתיקנו חכמים ואין למילף מזה לאסור גם מה שבסברא הוא חמור כיון שעכ"פ לא אסרו אף שהיה זה מחמת שלא היה ענין זה בימי חז"ל אין לזה איסור ממש מ"מ אין להתיר זה כיון שהוא דבר הראוי ליאסור.

אבל יש טעם גדול לאסור מטעם אחר דהא זילותא דשבת ואף זילותא דיו"ט הא אסרו בכמה דברים וכיון שברור שאיכא זילותא דשבת הוא בכלל איסור זה ממילא אף שלא אסרו זה ביחוד דכל ענין זילותא הוא האיסור. וגם פשוט לע"ד דעושה דבר שהוא זילותא לשבת הוא עובר בידים על חיוב הכבוד שמשמע שהוא ג"כ חיוב התורה שנתפרשו ע"י הנביאים.

Part III: Melakhot as Professional Productivity

Mishnah Shabbat 7:2

This fundamental mishna enumerates those who perform the **primary categories of labor** prohibited on Shabbat, which number **forty-less-one**. They are grouped in accordance with their function:

One who sows, and one who plows, and one who reaps, and one who gathers sheaves into a pile, **and one who threshes**, removing the kernel from the husk, **and one who winnows** threshed grain in the wind, and **one who selects** the inedible waste from the edible, and **one who grinds, and one who sifts** the flour in a sieve, **and one who kneads** dough, **and one who bakes**. Additional primary categories of prohibited labor are the following: **One who shears wool, and one who whitens it, and one who combs** the fleece and straightens it, **and one who dyes it, and one who spins** the wool, **and one who**

משנה שבת ז:ב

אבות מלאכות ארבעים חסר אחת
הזורע והחורש והקוצר והמעמר הדש והזורע
הבורר הטוחן והמרקד והלש והאופה
הגוזז את הצמר המלבנו והמנפצו והצובעו והטווה
והמיסך והעושה שתי בתי גירין והאורג שני חוטין
והפוצע ב' חוטין הקושר והמתיר והתופר שתי
תפירות הקורע ע"מ לתפור שתי תפירות
הצד צבי השוחטו והמפשיטו המולחו והמעבד את
עורו והמוחקו והמחכתו
הכותב שתי אותיות והמוחק על מנת לכתוב שתי
אותיות
הבונה והסותר המכבה והמבעיר המכה בפטיש

stretches the threads of the warp in the loom, **and one who constructs two meshes**, tying the threads of the warp to the base of the loom, **and one who weaves two threads, and one who severs two threads** for constructive purposes, and **one who ties** a knot, **and one who unties** a knot, **and one who sews two stitches** with a needle, as well as **one who tears a fabric in order to sew two stitches**. **One who traps a deer**, or any living creature, and **one who slaughters it, and one who flays it, and one who salts its hide**, a step in the tanning process, **and one who tans its hide, and one who smooths it**, removing hairs and veins, **and one who cuts it** into measured parts. **One who writes two letters and one who erases in order to write two letters**. **One who builds** a structure, **and one who dismantles it, one who extinguishes** a fire, **and one who kindles** a fire. **One who strikes** a blow **with a hammer** to complete the production process of a vessel (Rabbeinu Ḥananel), and **one who carries out** an object **from domain to domain**. All these are **primary categories of labor**, and they number **forty-less-one**.

Sefer Yeraim, no. 274 (Trans. Rabbi Dov Linzer)

In the Gemara Shabbat (49b) we read: “These primary melakhot, to what do they correspond? Rabbi Chanina bar Chama stated that they correspond to the acts performed in [the construction of] the Mishkan. Rabbi Yochanan ben Elazer says that Rabbi Shimon ben Yossi ben Lakunia says that they correspond to the words melakha and melakhot that appear in the Torah forty times less one.”

[According to this latter approach,] the Sages assessed which acts of work are similar to labor/toil (avodah). One that were similar [to an act of avodah] is defined as a melakha, as the verse states, “melekheth avodah, laborious work, you shall not do.” (Vayikra 23:7 and elsewhere), and they said that it was these that the Torah prohibited. For the Torah gave this [the designation of what constitutes a melakha] over to the Sages, and it was these [that they deemed] which were fit to be called melakha.

Yerushalmi, Shabbat 7:2 (Trans. Rabbi Dov Linzer)

We taught: Rabbi Yishmael the son of Rabbi Yochanan ben Beroka says: “The dyers in Jerusalem would treat the act of squeezing [dye from a garment] as its own category of melakha.”

The Extended Notion of the Sabbath SAUL J. BERMAN

The primary, if not exclusive, function of temporary prohibitions is to compel withdrawal for the sake of

המוציא מרשות לרשות
הרי אלו אבות מלאכות ארבעים חסר אחת:

ספר יראים רע"ד

ואמרינן בשבת פ' במה טומנין [מ"ט ב'] הני אבות
מלאכות כנגד מי אמר ר' חנינא בר חמא כנגד
עבודת המשכן ר' יונתן בן אלעזר אומר היה ר"ש
בן יוסי בן לקוניא אומר כנגד מלאכה ומלאכות
שבתורה ארבעים חסר אחת
וראו חכמים אלו המלאכות הדומות עבודה הדומה
היא נקראת מלאכה דכתיב מלאכת עבודה לא
תעשו ואמרינן אלו הן שהקפידה התורה עליהן כי
לא מסרן הכתוב אלא לחכמים ואלו ראויות
לקרוא מלאכה.

תלמוד ירושלמי שבת ז:ב

תני רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה
אומר הצבעים שבירושלם היו עושין סחיטה
מלאכה בפני עצמה

evaluation. All activities banned for fixed periods of time are essential to the normal conduct of life, but constitute only a part of the proper relationship in which they are acted out. The temporary prohibition is designed to compel us, through awareness of its absence, to evaluate the activity, to renew our consciousness of the total relationship and to place the prohibited behavior into its proper total context.

...The primary awareness of relationship of one engaged in productive activity is the awareness of self. Productive behavior is a prime method for affirming one's own value as a person. In contemporary society, a non-productive citizen is not only a failure on societal terms, a reject who warrants the self-righteous pity of the productive masses, but he is also a psychologically injured person, lacking a sense of identity which, seemingly, only being productive would provide for him.

...The temporary restriction on productivity on every Shabbat, the fact that productive roles are suspended, can lead to the recognition that productivity is only one aspect of identity which must be properly placed within the total relationship of the individual himself. But this consciousness does not imply a withdrawal from thinking about productivity. If anything, the consequence should be an intensive grappling with the question of what the proper role of productivity is within the broader identity of the individual.

That man's identity is not coequal with his productive role is an awareness which must mold, not only the individual's consciousness of himself, but, as well, his attitude towards, and relationship with, others. A critical measure of our successful integration of the function of the Sabbath of days is whether we are able to relate to other people without pigeonholing them according to their productive roles. **Writ large, the question becomes whether the Jewish community, as a result of its communal experience of the Shabbat, becomes better able to value people and honor them for their qualities as Jews and as human beings without making their productivity the central measure of quality.**

Part IV: A Positive Vision of Shabbat

פחד יצחק, שבת, מאמר א, עמוד לד

"טועמיה חיים זכו" - הזכייה בחיים מתיחסת היא להרגשת הטעם של השבת עצמה, בעוד ש"הגדולה בחרו" מתיחסת היא לאהבת דבריה של שבת...הרגשת תוספת מהות האדם בשבת היא היא "טועמיה". והלא תוספת-מהות-אדם היא היא עצמיותה של ברכת שבת... "בחירת הגדולה" מתיחסת היא לאהבת דבריה של שבת, בעוד שהזכייה ב"חיים" מתיחסת היא להרגשת הטעם של שבת עצמה.